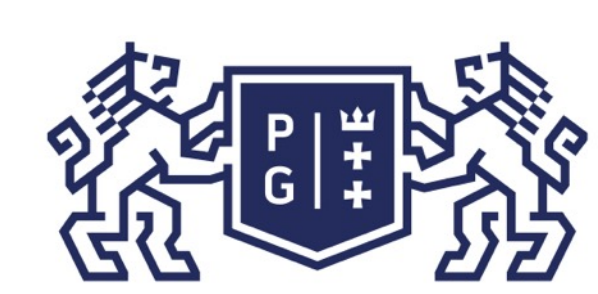

Język Java podstawy

Jacek Rumiński

Język Java podstawy

Jacek Rumiński

Katedra Inżynierii Biomedycznej,
Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki
Politechnika Gdańska

1. Wprowadzenie do grafiki w Javie
2. Komponenty
3. Kontenery
4. Metody układania komponentów w kontenerach

1. Wprowadzenie do grafiki w Javie

Grafika w Javie związana jest trzema podstawowymi elementami:

- **tworzenie interfejsu graficznego użytkownika (GUI),**
- **rysowanie z wykorzystaniem grafiki wektorowej,**
- **tworzenie i przetwarzanie obrazów w ramach grafiki rastrowej.**

Realizacja poszczególnych elementów związana jest z opracowaniem określonych modeli i ich implementacja w ramach bibliotek klas.

Opracowano dwie biblioteki graficzne, dystrybuowane w ramach JDK:

- Abstract Window Toolkit (**AWT**) – pierwsza i zasadnicza biblioteka graficzna w Javie (standardowa część Javy, pakiet `java.awt`),
- **SWING** – druga i bardziej rozbudowana (graficznie urozmaicone komponenty – standardowe rozszerzenie Javy, pakiet `javax.swing`).

1. Wprowadzenie do grafiki w Javie

Obie biblioteki, AWT i SWING, koordynowane są przez Suna. Istnieją inne biblioteki graficzne proponowane przez innych dostawców (np. Standard Window Toolkit, SWT – IBM).

Biblioteka SWING często wprowadza nowe elementy poprzez rozbudowanie (np. dziedziczenie) komponentów graficznych, które są w AWT.

Przykładowo przycisk w AWT realizowany jest przez klasę **Button**.

W SWING również jest przycisk o nazwie **JButton** (przedrostek **J** dodawany jest do nazw wielu klas z AWT budując rozszerzenia w SWING).

Różnicę pomiędzy przyciskami w AWT i SWING można przykładowo zilustrować jedną cechą: w AWT na przycisku można wyświetlić napis; w SWING napis i/lub ikonę.

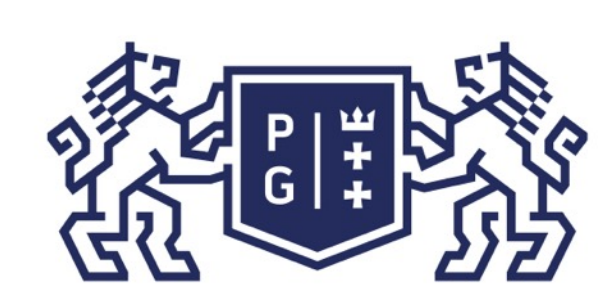
1. Wprowadzenie do grafiki w Javie

Należy pamiętać również, że oprócz bibliotek graficznych ogólnego zastosowania (dla komputerów klasy DESKTOP) istnieją różne biblioteki powiązane z innymi dystrybucjami Javy lub innymi zastosowaniami Javy.

Przykładowo dla telefonów komórkowych specjalną wersję elementów graficznych zdefiniowano w **J2ME**.

Podobnie w przypadku platformy **Android**.

Omawiając grafikę należy wskazać istniejącą bibliotekę do budowania i przetwarzania scen trójwymiarowych: **Java3D**, czy bardzo interesującą technologię bazującą na Javie: **JavaFX** (interaktywna grafika dla stron WWW i aplikacji mobilnych).

1. Wprowadzenie do grafiki w Javie
2. Komponenty
3. Kontenery
4. Metody układania komponentów w kontenerach

Budowa GUI: komponenty, kontenery i układanie komponentów

Komponenty to podstawowe elementy graficzne aktywne lub bierne służące do tworzenia interfejsu graficznego.

Komponenty są reprezentowane przez klasy, przeważnie dziedziczące po klasie `Component` (np. `Button`, `Canvas`, `Checkbox`, `Choice`, `Container`, `Label`, `List`).

Klasa `Component` dostarcza kilkadziesiąt ogólnie wykorzystywanych metod np.:

`getFont()/setFont(Font f)` - zwraca informacje o czcionce/ustawia czcionkę dla komponentu,

`getGraphics()` - zwraca kontekst graficzny komponentu potrzebny przy wywoływaniu metod graficznych

`paint(Graphics g)` - rysuje komponent,

`setSize(int, int)` – ustawia rozmiar komponentu, itp.

Budowa GUI: komponenty

a) dziedziczące pośrednio i bezpośrednio po klasie **Component**:

Label – pole etykiety

Button – przycisk

Canvas – pole graficzne

Checkbox – element wyboru (logiczny)

Choice -element wyboru (z listy)

List – lista elementów

Scrollbar – suwak

TextComponent: **TextField**: pole tekstowe **TextArea**: obszar tekstowy

b) nie dziedziczące po klasie **Component**:

MenuBar – pasek menu,

MenuItem - element menu:

Menu – menu (zbiór elementów)

PopupMenu – menu podręczne.

Budowa GUI: komponenty

Komponent, którego klasa nie dziedziczy po klasie `Component` to `MenuComponent`.

Klasa ta jest klasą bazową dla komponentów: `MenuBar`, `MenuItem`. Ta ostatnia dostarcza również poprzez klasy dziedziczące z niej następujące komponenty: `Menu` oraz `PopupMenu`.

Łącznie cztery klasy tj. `MenuBar`, `MenuItem`, `Menu` oraz `PopupMenu` są wykorzystywane do tworzenia menu programu graficznego.

Wszystkie komponenty biblioteki AWT są dobrze opisane w dokumentacji (Java API) Javy, i dlatego nie będą szczegółowo omawiane w tym materiale.

Budowa GUI: komponenty i kontenery

Zanim zapoznamy się z przykładami poznamy jeszcze jeden rodzaj komponentów graficznych:

KONTENERY

1. Wprowadzenie do grafiki w Javie
2. Komponenty
3. Kontenery
4. Metody układania komponentów w kontenerach

Budowa GUI: komponenty, kontenery

Jednym z komponentów jest kontener reprezentowany przez klasę **Container**.

Kontener jest komponentem, w którym można umieszczać inne komponenty.

Najczęściej wykorzystywane kontenery w bibliotece AWT to **Panel** (prosty obszar graficzny bez ozdób/ramki), **Frame** (okno z ramką) oraz **Dialog** (okno dialogowe).

Klasa **Frame** jest kontenerem bezpośrednio wykorzystywanym do tworzenia okien graficznych popularnych w GUI.

Budowa GUI: kontenery i komponenty

Tworząc okno graficzne należy kierować się następującą procedurą:

- deklaracja i zainicjowanie okna, np.: `Frame okno = new Frame(„Program”);`
- ustawienie parametrów okna, np. `okno.setSize(300,300);`
- dodanie komponentów do okna, np.: `okno.add(new Button(„Ognia”));`
- ustawienie okna jako aktywnego, np.: `okno.setVisible(true);`

Brak ostatniego kroku spowoduje, że zdefiniowane okno będzie niewidoczne dla użytkownika.

Praktycznie interfejs składany jest z klocków (kontenery i komponenty). Korzystając ponadto z szeregu klas narzędziowych (np. **Toolkit** czy **GraphicsEnvironment**) projektowanie interfejsu może być bardzo proste.

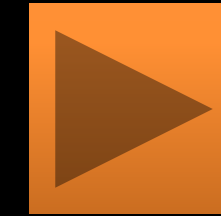
Przykładowo wywołanie metody `Toolkit.getDefaultToolkit().getScreenSize()` zwróci obiekt klasy **Dimension** przechowujący rozmiar ekranu w pikselach (szerokość i wysokość).

Przykład wykorzystania

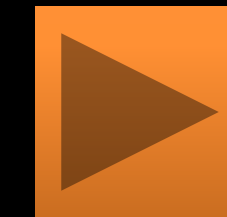
```
import java.awt.*;
public class Witajcie{
    public static void main(String args[]){
        // 1. zadeklarowanie i zdefiniowanie kontenera,
        //Utwórz obiekt istniejącej klasy Frame (okno z ramką)
        Frame f = new Frame("Witajcie");

        //2 i 3 zadeklarowanie i zdefiniowanie komponentu
        //Utwórz obiekt istniejącej klasy Button (przycisk)
        Button b = new Button("Przycisnij mnie ...");

        //4. Dodanie komponentu do kontenera
        //Dodaj przycisk do okna
        f.add(b);
        //Ustaw rozmiar okna
        f.setSize(500,500);
        //Wyświetl okno
        f.setVisible(true);
    } //main
} //class
```



```
import java.awt.*;
public class PulpitJedi extends Frame{
    public void init() {
        Button przyciskTest = new Button("ognia...");    add(przyciskTest);
        Label opis = new Label("Strzelac");            add(opis);
        Checkbox rak = new Checkbox("Rakieta");
        Checkbox bomb = new Checkbox("Bomba");        add(rak); add(bomb);
        Choice kolor = new Choice();
        kolor.add("zielona"); kolor.add("czerwona"); kolor.add("niebieska"); add(kolor);
        List lista = new List(2, false);
        lista.add("mała"); lista.add("malutka"); lista.add("wielka");
        lista.add("duża"); lista.add("ogromna"); lista.add("gigant"); add(lista);
        TextField param = new TextField("Podaj parametry"); add(param);
    } //koniec init()
    public static void main (String [] a){
        PulpitJedi f=new PulpitJedi();
        f.setLayout(new FlowLayout()); //o tym później
        f.init(); f.setSize(800,150); f.setVisible(true);
    } //koniec main()
} //koniec class PulpitJedi
```


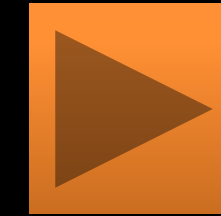

Budowa GUI: MENU

Z kontenerem typu `Frame` związany jest zbiór komponentów menu. W celu stworzenia menu okna graficznego należy wykonać następujące kroki:

1. zainicjować obiekt klasy `MenuBar` reprezentujący pasek menu;
2. zainicjować obiekt klasy `Menu` reprezentujący jedną kolumnę wyborów,
3. zainicjować obiekt klasy `MenuItem` reprezentujący element menu w danej kolumnie
4. dodać element menu do `Menu`;
5. powtórzyć kroki 2,3,4 tyle razy ile ma być pozycji w kolumnie i kolumn
6. dodać pasek menu do okna graficznego.

```
import java.awt.*;
class Okno extends Frame{
    Okno(String nazwa){
        super(nazwa); setResizable(false); setSize(600,400);
    } //koniec Okno() } // koniec class Okno
public class MenuJedi{
    public static void main(String args[]){
        Okno o = new Okno("Panel sterujący działem");
        MenuBar pasek = new MenuBar(); //najpierw pasek
        Menu plik = new Menu("Plik"); //pierwsza lista menu
        plik.add(new MenuItem("Ognia")); //pozycja na liście menu
        plik.add(new MenuItem("-")); //separator
        plik.add(new MenuItem("Stop"));
        pasek.add(plik);
        Menu edycja = new Menu("Edycja"); //druga lista menu
        edycja.add(new MenuItem("Pokaż dane działu"));
        pasek.add(edycja);
        o.setMenuBar(pasek); //dodaj pasek menu do okna NIE przez add()!
        o.add(new Button()); //dodaj przycisk do okna
        o.setVisible(true);
    } //koniec main() } // koniec class MenuJedi
```

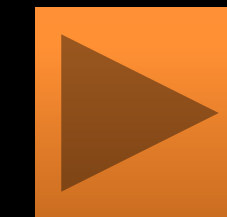

Budowa GUI - SWING: komponenty

Pakiet `javax.swing` dostarcza szeregu zmodyfikowanych i nowych kontenerów i komponentów. Podstawowe komponenty tej biblioteki są podobne jak dla AWT z tym, że oznaczane z dodatkową literą J. Wprowadzono również nowe i przeredagowane elementy jak np.:

- `JColorChooser` – pole wyboru koloru
- `JFileChooser` – pole wyboru pliku
- `JPasswordField` – pole hasła,
- `JProgressBar` – pasek stanu
- `JRadioButton` – element wyboru
- `JScrollBar` - suwak
- `JTable` - tabela
- `JTabbedPane` - pole zakładek
- `JToggleButton` – przycisk dwu stanowy
- `JToolBar` – pasek narzędzi
- `JTree` – lista w postaci drzewa

```
import java.awt.*;
import javax.swing.*;
public class SwingJedi extends JFrame{
    public void init(){
        JToolBar jtb = new JToolBar("STEROWANIE");
        jtb.add(new JButton("<")); jtb.add(new JButton(">")); jtb.add(new JButton(">|"));
        add(jtb);
        JPasswordField jpf = new JPasswordField(30); add(jpf);
        JButton jb = new JButton(new ImageIcon("ikona.gif")); add(jb);
        JColorChooser jc=new JColorChooser();          add(jc);
        JTextArea jta = new JTextArea(10, 60);
        JScrollPane jsp = new JScrollPane(jta);  add(jsp);
    }//koniec init()
    public static void main(String []a){
        SwingJedi sj=new SwingJedi(); sj.setLayout(new FlowLayout());
        sj.setUndecorated(true); sj.init();
        sj.setSize(800,600); sj.setLocation(100,50);
        sj.setVisible(true);
    }//koniec main()
} //koniec class SwingJedi
```

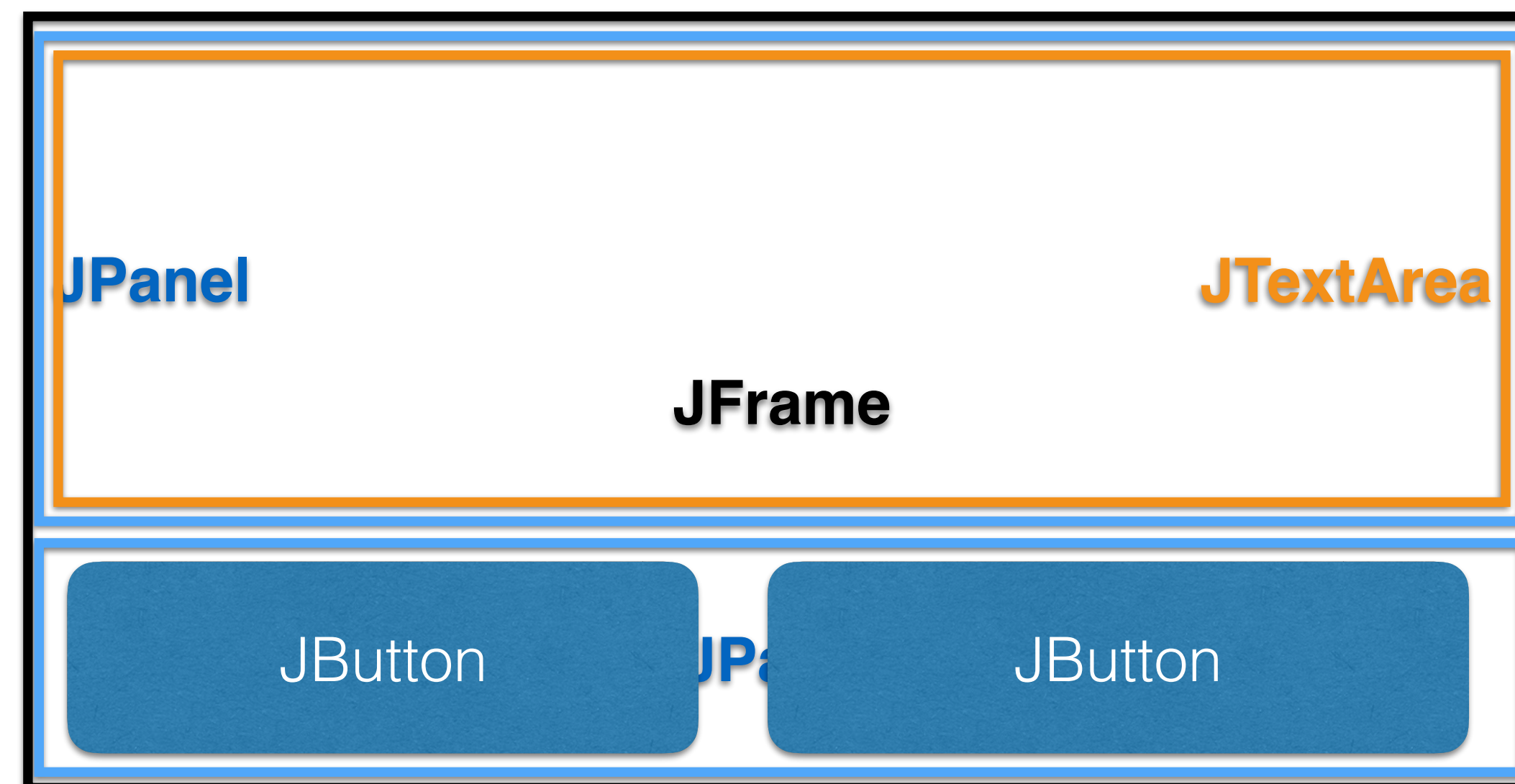

Budowa GUI - SWING: kontenery

Podstawowe klasy kontenerów w bibliotece SWING:

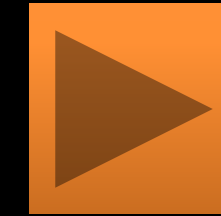
- JFrame, JWindow, JDialog, JPanel, JFileDialog.

Klasa **Panel/JPanel** umożliwia utworzenie konteneru w kontenerze (w oknie kilka paneli, w każdym z nich ...). Dlatego można ciekawie budować interfejsy graficzne aplikacji.

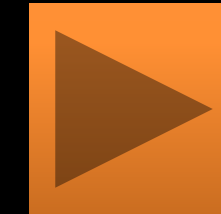
Zanim jednak wykonamy przykład wcześniej będziemy musieli poznać co to są metody układania komponentów w kontenerach.

```
import javax.swing.*;  
public class KonteneryJedi extends JFrame{  
    public KonteneryJedi(String tytul){  
        super(tytul);  
    }//koniec KonteneryJedi()  
    public static void main(String []a){  
        KonteneryJedi kj=new KonteneryJedi("Moje okno !!!");  
        kj.setSize(800,600);  
        kj.add(new JLabel("JESTEM TYLKO ETYKIETA..."));  
        kj.setVisible(true);  
        JDialog d;  
        for(int i=0; i<40; i++){  
            d = new JDialog(kj,"OKNO NR "+i, false);  
            d.setSize(200,200);  
            d.add(new JButton(new ImageIcon("ikona.gif")));  
            d.setLocation(i*15,i*15);  
            d.setVisible(true);  
        }//for  
    }//koniec main()  
}//koniec class KonteneryJedi
```


Przykład wykorzystania

```
import javax.swing.*;  
import java.awt.*;  
public class OknaJedi extends JFrame{  
  
    public static void main(String []a){  
        Dimension d=Toolkit.getDefaultToolkit().getScreenSize();  
        OknaJedi oj =new OknaJedi();  
  
        oj.setSize(d.width, d.height);  
        oj.add(new JButton("Wymiary okna: "+d.width+" "+d.height));  
        oj.setVisible(true);  
  
    }//koniec main()  
} //koniec class OknaJedi
```


1. Wprowadzenie do grafiki w Javie
2. Komponenty
3. Kontenery
4. Metody układania komponentów w kontenerach

Budowa GUI: układanie komponentów

Bardzo częstym dylematem programisty jest problem rozkładu komponentów w ramach tworzonego interfejsu graficznego.

Problem rozdzielczości ekranu, liczenia pikseli to typowe zadania do rozwiązania przed przystąpieniem do projektu interfejsu.

Komponenty w kontenerze można ułożyć:

- bezwzględnie według położenia w pikselach (według górnego lewego narożnika kontenera),
- względnie według odniesienia do innych komponentów lub obszarów kontenera (np. góra, dół, środek).

W języku JAVA problemy te w znaczny sposób zredukowano wprowadzając tzw. rozkłady (**layouts**).

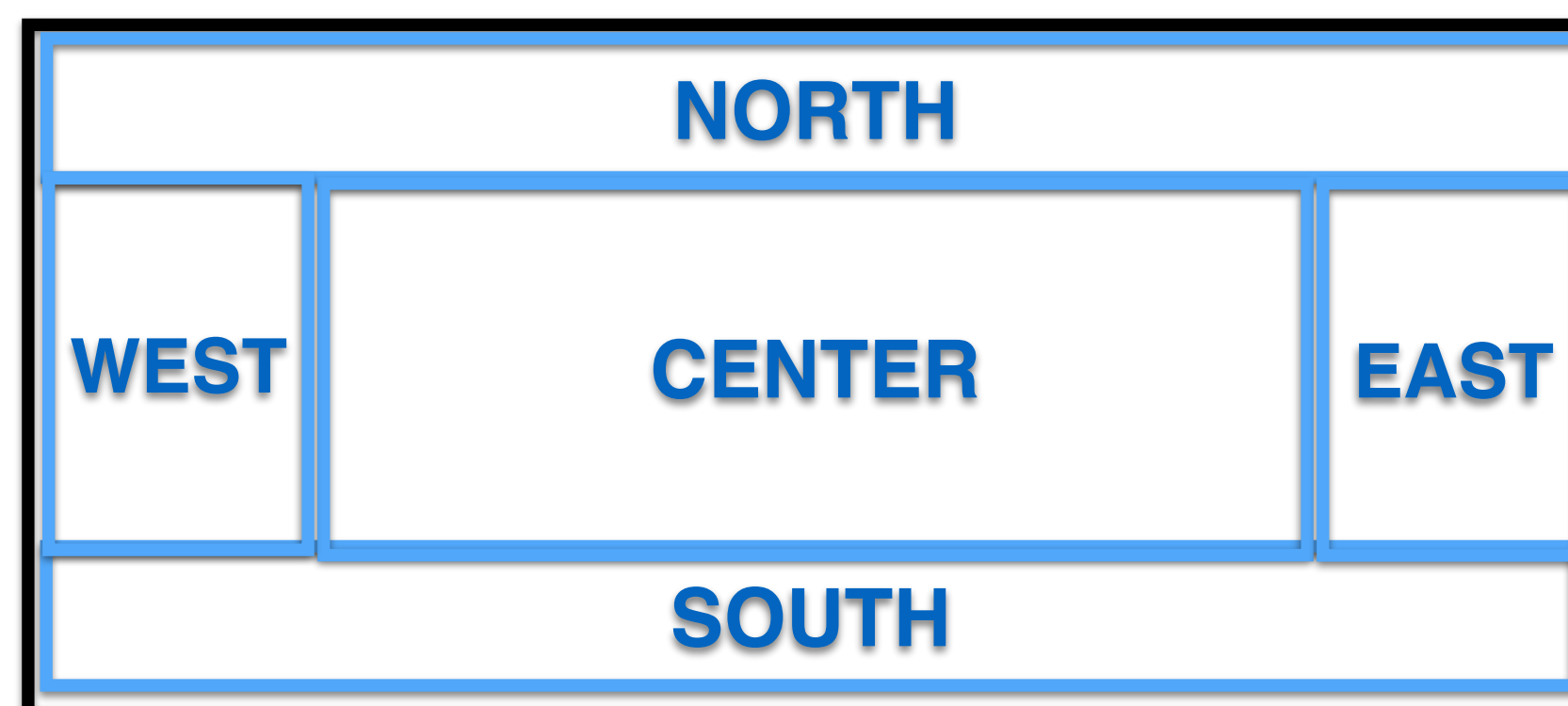
Metody rozkładania komponentów w kontenerze oznaczają nic innego jak sposób układania komponentów na danej formie (np. jeden po drugim lub w komórkach rastra).

Budowa GUI: układanie komponentów

Dla kontenera definiuje się określoną formę (rozkład), a system zarządzający rozkładami (**Layout Manager**) umieszcza dany komponent zgodnie z przyjętym rozkładem. Każdy kontener ma ustaloną domyślną metodę automatycznego rozkładania komponentów w kontenerze, co oczywiście można zmienić.

Możemy wyróżnić WYBRANE metody układania komponentów:

- **BorderLayout** - (domyślny dla kontenerów: **Window, Frame, Dialog, JWindow, JFrame, JDialog**) komponenty są umieszczane i dopasowywane do pięciu regionów: północ, południe, wschód, zachód oraz centrum. Każdy z pięciu regionów jest identyfikowany przez stałą z zakresu: `BorderLayout.NORTH`, `.SOUTH`, `.EAST`, `.WEST`, oraz `.CENTER`.

Budowa GUI: układanie komponentów

Możemy wyróżnić następujące WYBRANE metody układania komponentów:

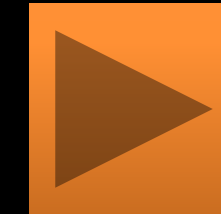
- **FlowLayout** - (domyślny dla kontenerów: **Panel, Applet, JPanel, JApplet**)
komponenty są umieszczane w ciągu "przepływu" od lewej do prawej (podobnie do kolejności pojawiania się liter przy pisaniu na klawiaturze).
- **BoxLayout** – komponenty układane są według danej osi (np. osi X – od lewej do prawej, osi Y – z góry na dół)
- **GridLayout** - komponenty są umieszczane w elementach regularnej siatki (gridu, np. 3 wiersze i 3 kolumny). Forma (kontener) jest dzielona na równe pola, w których kolejno umieszczane są komponenty.
- **Null layout** – brak metody automatycznego rozkładania komponentów w kontenerze – komponenty muszą mieć określone granice podane w pikselach (**setBounds(x, y, szerokość, wysokość)**).
- **inne** (są jeszcze inne metody dostępne w SWING oraz innych, opcjonalnych bibliotekach i środowiskach programistycznych).

```
import javax.swing.*;  
import java.awt.*;  
public class UkładJedi{  
    public static void main(String []a){  
        JFrame jf = new JFrame("Test układania komponentow.");  
        JButton [] b=new JButton[5];  
        for(int i=0; i<b.length;i++)    b[i]=new JButton("P"+i);  
        //Kolejne przekłady demonstrują różne rozkłady  
        /*          //1 domyślny rozkład dla JFrame - BorderLayout  
        for(int i=0; i<b.length;i++)  
            jf.add(b[i]); //nie podajemy gdzie dodajemy - domyślnie do CENTER    */  
        /* //2 domyślny rozkład z podaniem lokalizacji  
        jf.add(b[0],BorderLayout.EAST);  
        jf.add(b[1],BorderLayout.WEST);  
        jf.add(b[2],BorderLayout.NORTH);  
        jf.add(b[3],BorderLayout.SOUTH);  
        jf.add(b[4],BorderLayout.CENTER);    */  
        /* //3 Rozkład flow layout  
            jf.setLayout(new FlowLayout());  
            for(int i=0; i<b.length;i++)    jf.add(b[i]);  
        */  
    }  
}
```

c.d.n.

```
/* //4 Rozkład grid layout
jf.setLayout(new GridLayout(3,2)); //3 wiersze 2 kolumny
for(int i=0; i<b.length;i++)
    jf.add(b[i]); */

/* //5 Rozkład BorderLayout
jf.setLayout(new BorderLayout(jf.getContentPane(), BorderLayout.Y_AXIS));
for(int i=0; i<b.length;i++){
    b[i].setAlignmentX(Component.CENTER_ALIGNMENT);
    b[i].setMinimumSize(new Dimension(50, 50));
    b[i].setPreferredSize(new Dimension(100, 100));
    b[i].setMaximumSize(new Dimension(150,150));
    jf.add(b[i]);
    jf.add(Box.createRigidArea(new Dimension(0,10)));//wstaw przerwę
} */
jf.setSize(600,600);
jf.setVisible(true);
} //koniec main()
} //koniec class UkladJedi
```


Budowa GUI: układanie komponentów

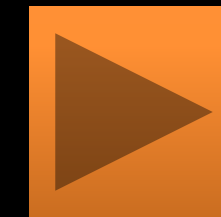
Znając różne metody rozkładania komponentów w kontenerze możemy budować złożone interfejsy użytkownika poprzez:

1. Określenie głównego rozkładu dla kontenera,
2. Dodanie kontenerów (to też komponenty, np. `JPanel`) do poszczególnych miejsc w kontenerze głównym,
3. Dla dodanych kontenerów określić wymagane rozkłady (może być każdy inny),
4. Do każdego kontenera dodać komponenty lub kolejne kontenery, itd.

Przykładowo dla `JFrame` wybieramy `BorderLayout` (domyślny). Do `BorderLayout.SOUTH` dodajemy `JPanel`.

W dodanym panelu ustawiamy `FlowLayout` (domyślny) i do niego dodajemy zestaw przycisków....

```
import java.awt.*;
import javax.swing.*;
public class UkładWieluJedi extends JFrame{
    public void initGUI(){
        JPanel panelPrzyciskow=new JPanel();
        JButton pOtworz=new JButton("OTWÓRZ");JButton pZapisz=new JButton("ZAPISZ");
        JButton pWyslij=new JButton("WYŚLIJ");
        panelPrzyciskow.add(pOtworz); panelPrzyciskow.add(pZapisz);
        panelPrzyciskow.add(pWyslij);
        //Proszę spróbować różne położenia panelu
        //this.add(panelPrzyciskow,BorderLayout.SOUTH);
        this.add(panelPrzyciskow,BorderLayout.NORTH);
        JTextArea jta=new JTextArea(); JScrollPane jsp=new JScrollPane(jta);
        this.add(jsp,BorderLayout.CENTER);
    }//koniec initGUI()
    public void wyswietl(){
        this.setSize(500,500); this.setResizable(false); this.setVisible(true);
    }//koniec wyswietl();
    public static void main(String []a){
        UkładWieluJedi uwj=new UkładWieluJedi(); uwj.initGUI(); uwj.wyswietl();
    }//koniec main() }//koniec class UkładWieluJedi
```


Budowa GUI: układanie komponentów

A co jeśli nie chcemy wykorzystywać automatycznego rozkładania komponentów w kontenerze? Wówczas ustawiamy

```
setLayout(null);
```

I możemy dodawać komponenty (używając metody `add()`), a następnie musimy określić położenie w pikselach KAŻDEGO komponentu:

```
JFrame jf=new JFrame("Moja ramka");
```

```
JButton jb=new JButton("Przycisk");
```

```
jf.add(jb);
```

```
jb.setBounds(0, 0, 140, 70); //x,y,szerokość,wysokość
```

i tak dla każdego komponentu.

UWAGA! Tworzenie interfejsu graficznego znacznie ułatwiają zintegrowane środowiska programistyczne (np. NetBeans), które umożliwiają graficzną kompozycję komponentów (składamy z klocków). Dla kompozycji automatycznie generowany jest kod.


```
1 import java.awt.*;
2 import javax.swing.*;
3 public class UkladWieluJedi extends JFrame{
4
5     public void initGUI(){
6         JPanel panelPrzyciskow=new JPanel();
7         JButton pOtworz=new JButton("OTWÓRZ");
8         JButton pZapisz=new JButton("ZAPISZ");
9         JButton pWyslij=new JButton("WYŚLIJ");
10        panelPrzyciskow.add(pOtworz);
11        panelPrzyciskow.add(pZapisz);
12        panelPrzyciskow.add(pWyslij);
13        //Proszę spróbować różne położenia panelu
14        //this.add(panelPrzyciskow,BorderLayout.SOUTH);
15        this.add(panelPrzyciskow,BorderLayout.NORTH);
16        JTextArea jta=new JTextArea();
17        JScrollPane jsp=new JScrollPane(jta);
18        this.add(jsp,BorderLayout.CENTER);
19    }//koniec initGUI()
20
21    public void wyswietl(){
22        this.setSize(500,500); this.setResizable(false); this.setVisible(true);
23    }//koniec wyswietl();
24
25    public static void main(String []a){
26        UkladWieluJedi uwj=new UkladWieluJedi();
27        uwj.initGUI();
28        uwj.wyswietl();
29    }//koniec main()
30
31 }//koniec class UkladWieluJedi
```


Zapraszamy na kolejne zajęcia

